

PRVI KORAK U TAMU

IVANA BODROŽIĆ

SADRŽAJ

<i>Prvi korak u tamu</i>	1
<i>Pobjedu odnosi čovjek u donjem rublju</i>	2
<i>Ružmarin koji raste uz zid kuće</i>	3
<i>Uletjeli smo tako među skupinu Nijemaca</i>	4
Hotel "Dunav"	5
Ovo mi se moglo samo učiniti	6
<i>U najmanju ruku trebala bi sličiti</i>	7
<i>Protežnost je Božji atribut</i>	8
<i>Ti i ja kao da živimo u prazninama</i>	9
<i>Sjedili smo tako već godinama jedno pored drugog</i>	10
<i>Obavezno bi trebalo psa povesti u šetnju</i>	11
Soba 325	12
<i>Bio sam oko deset tisuća puta mrtav</i>	14
U našem krevetu III	15
Hollywood	16
<i>Polako se usustavljaju principi po kojima me boli</i>	17
<i>Priprema, pozor, sad!</i>	18
(20. 11. svake godine, Vukovar)	19
<i>Obiteljski vrtuljak</i>	20

<i>Načinimo jedno</i>	21
U našem krevetu I	22
<i>Grad osvojen na brzinu</i>	23
France, je t'aime	24
<i>Nama treba soba s dvije sobe</i>	25
Riziko	26
U našem krevetu II	27
<i>Ne volim rano, nasilno buđenje</i>	28
Božićna čestitka	29
<i>Brojevi četrdeset dva i trideset sedam</i>	30
<i>Ja bih se ubio da se ti sada porežeš!</i>	31
<i>Drži glavu iznad vode</i>	32
Razglednica	33
Bez tebe	34
<i>Ja nisam smjela znati kamo je otišla</i>	35
<i>Postavili su svoje kamere odmah uz rub ceste</i>	36
<i>Rano je jutro i ja odlazim iz tvog najtoplijeg stana</i>	37
<i>Sunce je bjesomučno letjelo po nebu</i>	38
<i>Nisam vješta u traženju stvari pogledom</i>	39
Podsjeti me	40
<i>Ponekad me zaskoči</i>	41

<i>Nježnost se nedvojbeno uvlači među nas</i>	42
<i>Pismo Željki J.</i>	43
<i>Boli me razmišljati o tvom životu</i>	44
<i>Što se dogodilo sa ženama iz mog života?</i>	45
<i>Imamo široki krevet</i>	46
O autorici	47
Impresum	48

* * *

Prvi korak u tamu.
Ne pali svjetlo, prati moj glas.
Dođi u krevet.

Započinjemo novu igru.

Prvo me osvaja tvoja kosa po licu.
Kosa kubanskog revolucionara
iz koje se prosipaju riječi po mojim obrazima.
Danas si svojim snažnim dlanovima
obranio jedan cijeli grad,
a sada se opiru o moja ramena.
Sav si zažaren,
zrak počinje tek negdje iznad naših glava.
Srce ti kuca unatrag, tako je uvijek
kad se spusti među moje noge.
Revolucionari su najpitomiji i najodaniji.
Pa se malo zadržavamo...
Jedno drugo kao pred kućom u ljeto
kada pada mrak, ništa se više ne vidi
i zrak je pun slutnje.
Ipak, tvoj lik se izdvaja
iz svih meni dosad poznatih oblika.
Još me samo malo pričekaj...

Danas je nedjelja.

Oprala sam kosu.
Ne moramo nikud.
Osim na Kubu.

* * *

Pobjedu odnosi čovjek u donjem rublju
koji kat iznad mene gleda u moj prozor
dok vježba na sobnom biciklu.
Moje nedjeljno popodne još je beznadnije.
U dnevnoj sobi otvoren je centar za ratne zločine.
Stara žena drijema u fotelji,
svaka kost lomljena je bar jednom,
i o svakoj se treba govoriti barem onoliko
koliko je bilo potrebno da zaraste
(a u tim godinama potrebno je mnogo).
Ostalim bićima koja se kreću u mom vidokrugu
svaka slučajna pa i najmanja provala radosti
odzvanja kao neprimjerna provokacija
podmetnuta od strane neprijatelja.
Bez njega se, koliko se sjećam, nikada nije živjelo.
Vječno nas je nekamo proganjao,
po autobusnim terminalima i hotelskim hodnicima,
najčešće.
(U dokonim satima pobrojavamo sve poznate na prste
i smještamo ih u prijatelje ili neprijatelje,
danas je izbila svađa, prvih je ionako malo,
a ovaj tjedan su meni jednu dragu osobu smjestili u druge.)
Proljetno poslijepodne nikada nije lako preživjeti,
uvijek je pomalo nestvarno i treba biti dobro pripremljen
da ne poduzimaš ništa dok ne prođe,
jer već mi se dvaput od ručka učinilo da sam svila maslačka,
a zapravo cijelo vrijeme sjedim na balkonu
četvrtoga kata bez ijedne izvanredne sposobnosti
i čvrsto se držim za vrući lim, čekajući da se stvari razjasne.

* * *

Ružmarin koji raste uz zid kuće
Mali grob sa kamenim križem negdje u Imotskom
Mirisne muške ruke s mekim dlačicama
Neodgodiva želja za kloriranim bazenom
Djeteta iz ravnice koje ne poznaje more
Misao pred spavanje kao posveta smrti
Kolone bezubih žena s maramama na glavama
I bezube djece isto, ali bez marama
Sada dolazi san, ponekad kao oslobođenje
Ponekad kao ne
Marcipan iz Njemačke i kožna nogometna lopta
Moj otac
Lijepi mladi muškarac
Netko mu puca u glavu
On kaže da će ih sve pobiti
Ni mačka im neće ostati živa
Očima više i nestaje
Budim se i pušem u crvene polumjesece
Noktiju na dlanovima

* * *

Uletjeli smo tako među skupinu Nijemaca
u šetnji prema Gornjem gradu.
Oni, vođeni crvenom zastavicom,
mi, ne preblizu jedno drugom,
čekali smo prvu priliku da nas nešto razdvoji.
Hajde da nekako zaustavimo ovu kišu
prije nego se obruši na nas, pomislio sam.
Ti si bila na desnoj strani kolone,
pored gospođe u žutoj kabanici
koja je sigurno uzela cijeli Uskrsni paket.
I vidjelo se da Ti ne pripadaš njima,
imala si neku slavensku brigu na pameti,
biser u oku, umjetno uzgojen (ali ipak biser!),
ravnicu koja je tako umarajuća
i gdje god koji sabirni logor.
I još pomalo ljuta na mene, pa ipak, toliko lijepa
u to, gotovo kišno jutro, u šetnji prema Gornjem gradu
da sam te poželio uhvatiti za ruku
(ali bila si još pomalo ljuta na mene)
i povesti u prvu putnu agenciju
koja će nas odvesti u onaj gradić u Austriji
gdje je Božić cijele godine.

HOTEL „DUNAV“

Ove pretanke ruke dobila sam od njega
Volim se ponekad i dobro napiti
Kao prava kćer šefa hotelske sale
Lakrdijašica mala, gledala sam ga na djelu
Skrivena iza poker aparata, dobro podmićena
Čokoladom iz duty free shopa koja je u Vukovar
Stigla prekasno
Kao i međunarodni crveni križ
Kao i ljudskost
Kao, uostalom, i sve dobro što beskrajno kasni
U ovaj dio svijeta
Ove pretanke ruke dobila sam od njega
Nije mi krivo zbog mene
Nego, kako se njima mogao braniti kad su ga tukli.

OVO MI SE MOGLO SAMO UČINITI

Dvije žene sjede u vlaku i svaku bučnu grubost tračnice
pretvore u tako mekano naslanjanje (između sebe, kao ljubavnice).
Jedna albino, a druga umjetno izbijeljene kose.

Ja nemam ništa s njima, a opet tako ih volim,
one žive u meni, a ja u Parizu na devetom katu.
Pogled je predivan, ali iskreno tu sam više radi lifta,
često se vozim njime, izbjegavam kada je malo ljudi,
stanem u najveću gužvu oko devet i četiri
pa se polako probijam do izlaza, sasvim smekšam
ramena i bokove, čak i koljena
i uvijek sam u tankim haljinama
da mi ne izbjegne, žmirim, bolje vidim kožom,
taj dodir kada se dogodi, neophodno je da ga nađem
jer, evo priznajem, ako uskoro, najkasnije do subote
netko malo ne umekša ovu strahovitu trešnju...

kupujem kaput od čoje i vraćam se u Zagreb.

* * *

U najmanju ruku trebala bi sličiti
Nekom sitnom gušteru
Pa da nadmašiš onaj spontani pogled
U sunce, moje lice, fotoaparat
(ili možda samo u sunce)
Koji me proganja, doduše sve rjeđe,
Izletjelo ti je.
Nemoj da ti začepim usta,
Onako kako samo ja znam,
Šakom pijeska
Pa ti više neće pasti na pamet
Takva smiona interpretacija,
Izletjelo mi je.
I ja sam tako znala gubiti vrijeme,
Kao klinka, bludeći po nebu
I zato mi je rep otpao već sto puta,
Zadnji put su mi ga tako skresali
Da je izgledao kao brk starog Salvadora,
I još uvijek ima tih glupana koji se čude.

* * *

Protežnost je Božji atribut,
ili, Bog je protežna stvar.

Inače, sada sam na posebnom šalteru Zet-a,
na kojem nikada nema gužve.

Onom za djecu poginulih / zatočenih /
nasilno odvedenih / nestalih /
odvedenih u nepoznatom smjeru /
hrvatskih branitelja.

To sve piše na formularu,
i ja imam jeftiniji pokaz svake godine.

Dvije tisuće treća je,
polako to izgovorite u sebi,
još ima onih koji misle da sam bez razloga
preko reda,
to mi najviše smeta.

Osim toga
drugih trauma nemam.

Ukoliko duh shvaća stvari kao nužne,
utoliko ima veću moć nad afektima
i manje trpi od njih.

* * *

Ti i ja kao da živimo u prazninama
između pragova željezničke pruge.

Zrinka ima prekinutu kralježnicu.
Ona je ujedno praznina među svojim roditeljima,
svakodnevno prešućeno prazno mjesto za stolom.

Ja sam praznina između 1991. i 2000.-svake-slijedeće,
između Vukovara i Zagreba.

Predah, tišina između dva zvuka
jureće lokomotive,
u djeliću sekunde skrenuti pogled
na čovjeka koji se odlučio zaniijekati
bacivši se pod vlak.

Napuknuto, ali ne razbijeno staklo balkonskih vrata
s kojim se nikada ne zna što učiniti.

Obična prevarantica među čijim nogama se
povremeno zaglavi nečije srce.

Očekivano drugo,
a ne žalac koji puni tugom.

Crnilom.

Ukratko,
ništa.

* * *

Sjedili smo tako već godinama jedno pored drugog,
godinama smo i šutjeli, tek ponekad netko bi se osmjehnuo,
ali to je bilo tako neprimjetno, nitko to ne bi
nazvao smiješkom.

Uglavnom smo gledali pred sebe, makar je iz ovog jasno
da to ne mogu sa sigurnošću reći i za tebe.

Ponekad sam se pitala kako će zvučati tvoj glas kada progovoriš.

Pa recimo da je bilo jutro i da je bila svijetla rana jesen
(o vremenu se dalo nešto reći tek po ribicama koje
su plivale ispod naših nogu).

Pomalo obješenjački okrenuo si glavu prema meni,
očekivala sam da nakon toliko vremena bar pročistiš grlo
laganim kašljucanjem, ali ti si vrlo sigurno ustvrdio
kako bismo trebali otići u jedan od onih gradova
koji na povišenom mjestu imaju ploču s udaljenostima
svih glavnih gradova pa naizmjenice pogađati kilometre.

Ne mogu reći da sam bila posve sigurna da si rekao pravu stvar,
ali odmah nakon toga izveo si neku finu majstoriju s rukama,
postalo je sasvim jasno da ustajemo i dalje idemo skupa.

* * *

Obavezno bi trebalo psa povesti u šetnju.
Obavezno bismo trebali ostati u kontaktu.
Obavezno bih trebala prema njemu uvijek
biti iskrena, ljubazna i dobronamjerna.
Prije svega, obavezno bi trebalo zaboraviti ono vrijeme
kada smo nakon svake kave okretali šalice
i kada smo iz *Arene* naručili svakome
po jedan lančić s privjeskom čarobne djeteline
s četiri lista (pisalo je pozlaćene, a poslije
se ispostavilo da se guli).
Jednoj ženi je ozdravilo sina,
stariji, dobrostojeći muškarac pronašao je
prekrasnu mladu ženu, bilo je to doba očaja.
Sve je daleko iza nas, stiže nova kupaonica.
Važno je da ostanemo bliski i privrženi.
Da nam se to više nikada ne dogodi.
Zanemarit ću onaj neznatni osjećaj pretvaranja.
Bivanja tvojom, makar nisam.
Bivanja sretnom, makar u to ne vjerujem.
Život je napokon dobar i više nikada
nećemo morati naručiti ništa čarobno.

Uostalom, to je bilo tako davno,
danas više niti ne znam, nisam u toku,
u kojim oblicima dolazi pomoć.

SOBA 325

Prevodioci zadržavaju pravo
ne prevođenja termina.

Svijet se događa oko mene.

Ja živim u hotelu
i svaki dan kada idem u školu
na recepciji ostavljam ključ
u maloj kućici 325,
malo manjoj od sobe u kojoj živimo
mama, brat i ja,
televizor koji će nam
možda jednom
reći gdje mi je tata.
Do tada sve po tri;
kreveta, šalice, žlice,
Otac, Sin i Duh Sveti,
i kukavički kupujemo
svega po tri
kao da na njega više
ne računamo.
I jastučić za sjedenje
napravljen je od krzna
iz njegove jakne koju je
tetka spasila iz Vukovara,
što je uglavnom sve,
moju mamu nitko,
nitko
neće spasiti,
ona će godinama u malom WC-u
sobe 325
pisati pisma mom tati
koji je NESTAO.

To je službeni termin.

* * *

Bio sam oko deset tisuća puta mrtav
sa svim bolima koje donosi smrt.

Riječi "ukazanje", "čudesa", "poruke"
imaju ovdje značenje posve
ljudskog svjedočenja.

Ne želim preteći sud Crkve
kojoj se ovdje potpuno podvrgavam.

zapisao je autor na koricama knjige
koju je čitala žena pored mene.

Još se spominjao i papa Urban VIII.

Ja sam sjedila pored nje i čitala pjesmu
Ch. Bukowskog
o njegovom prvom posjetu javnoj kući.

Uglavnom su se spominjale kurve
i neki njegovi prijatelji.

U to sam vrijeme počela objavljivati poeziju
i htjela sam napisati nešto o životu.

U NAŠEM KREKETU III

Uvijek propustim taj trenutak i kilometar
na kojem cesta prestaje biti normalna.
S desne strane samo osvane posječena šuma
i odjednom se nađemo u gradu sablasti.
Čudim se baš kako me često pronađu u tvom krevetu,
slaba intuicija, loši snovi, takvu ćeš teško naći.
Kažem: večeras se osjećam tako daleko od tebe.
Kažeš: tamo i ostani.
Najviše ljudi poginulo je uz granicu.
Jedna djevojka dovezena je u bolnicu nakon dvadeset sati.
Na sreću, zbog njezinih godina stanje je stabilno.
Na žalost, ostat će živa, ali vjerojatno nepokretna.
Kažem: *zbog toga* se osjećam tako daleko od tebe,
svjesna kako se nevjerojatnom brzinom
i velikim sudbinskim nesporazumima približavam
onakvom životu, svom životu, takvom
o kojem se nikada neće moći snimiti ljubavni film.
I tu se više ništa ne da učiniti.
Zadnje što uspijevam vidjeti tvoja su leđa
koja postaju mala crna točka u daljini,
i kao nikada do sada okrenuta od mene
pod tako pravilnim kutom.

HOLLYWOOD

Dopusti da raskrinkam frazu.

Podignut ću svoju nacrtanu obrvu
u namjeri da te zavedem
(ako se to onda računa?)

Zavrtimo prizor nekoliko puta,
i sakrit ću se u oku Ave Gardner.
Ti budi onaj Muškarac
čiji prsti savršeno pristaju u utore rebara
baš svake žene (ako je Žena),
a ako mi stopalo slučajno naraste
veće od broja 37, nosit ću samo dugu suknju
i bit ću uklopljena u baš svaku,
svaku od 36 slika u sekundi...

Tada će nas svi gledati očarani
na velikom platnu u kinu,
a stolice pod njima popucat će
od vlage plačljivih uzdaha.

* * *

Polako se usustavljaju principi po kojima me boli.
Iznenaduje način na koji nesvjesno guraš ruke
u moje pukotine.
Povučeš polugu, ja brojim do pet i rušim se.
Sada je već sasvim nezgodno,
kažeš: pazi preko ceste!
(kako ću te ugraditi u sebe ako ti se nešto pokvari)
Gledam te dok ležim na zemlji i već mi je pomalo neugodno
jer znam da prijeti Starozavjetna poplava iz mojih očiju,
a mi se ne bismo usudili ostati sami na svijetu,
ne zbog svijeta, nego jedno zbog drugog.
Kuću bi poslije bilo čak sasvim lako izgraditi,
na ravnicima, pored osamljenog jablana, Pjesnik je rekao:
na mjestu gdje je Bog samo najveći dužnik,
a krv najbližih srodnika analizira se više nego igdje.
Drugi su običaji u tvom kraju,
ne mole se ljudi tamo svaki dan za život,
ali Njemu treba dvoje od iste vrste.

* * *

Priprema, pozor, sad!

Gura me desnom rukom iza sebe koliko god doseže.
Još mu služim i za odupiranje, od stepenica do kapije
nikad nisam stigla prva, sedam godina sporija.

Razbio je sve zavoje prvi svojim koljenima i šakama.
Svi su trikovi nalikovali na onaj sa srednjim prstom,
činili da se stidim danima, pa da se divim i bojim.
Prvi je uletio na motoru u krivu traku i bio najveći u ulici.
Izvadio mi je umjetni metak iz koljena, slomio nos
vlasniku pištolja. Prvi "marš" roditeljima, i kiša šamara...
Prvi ostaje sam, zadnji u redu za humanitarnu
(da nitko ne vidi), prvi u provaljenom stanu, prvi do
mene na podu, prvi u domu, od kuće odlazi prvi.

Moj stariji brat, uvijek tek malo zastane prije cilja,
samo da me zavara, kao da će me pustiti da stignem prva,
ali uvijek pobjedi jer je veći i hrabriji.

* * *

(20. 11. *svake godine, Vukovar*)

Posebno mi je lijepo zamišljati
kako Dunavom plove vijenci cvijeća...

To se ponekad može vidjeti i na televiziji.

Ono što se nikada ne vidi jest
kako ljudi bacaju to cvijeće;
s obale, ili se dovezu do sredine rijeke čamcima,
i da li su oni drveni ili motorni.

Za sve oni koji su život izgubili u Dunavu.

To ne zamišljam kako, ali se svejedno pitam...
S obale, ili su ih dovezli do sredine rijeke?

* * *

Obiteljski vrtuljak

Masno je nedjeljno popodne.

Masno od krugova na površini juhe.

I moji obrazi niz koje klize trepavice.

I mrtav, već davno osušen peršin pod mojim noktima.

I dva tanjura, od vječno pretpostavljenih šest,
ona četiri, koja se rugaju pravilnim tvorničkim šarama,
ona dva, uvijek na vrhu regala.

Pa ona masna tišina,

pa onaj ručak koji postaje čisti potencijal
za dva afatičara.

* * *

Načinimo jedno

Vrijeme je stalo, ispalo iz ležišta.

To nitko nije primijetio i nitko se više toga ne sjeća.

Njegova glava okrenuta je od tebe čitavim putem.

Ti mu pričaš o rijetkoj srčanoj mani,

znaš, onoj s kojom se djeca rađaju,

a izlječivost u Europi je samo 3%...

Zvuk tvojega glasa za njega ne znači

da se nešto događa.

Kao tišina u crkvi, kao buka na stadionu.

Prapočetaka se više ne sjećamo,

samo žulj na stopalu podsjeća na evoluciju.

Nitko se ne rađa s rijetkom srčanom vrlinom,

barem ne u ovim vremenima.

Crveno se more podijelilo i pustinje smo propješačili,

a kamo smo stigli?

Više se nitko ne rađa s rijetkom srčanom vrlinom,

samo s onom učestalom...

U NAŠEM KREKETU I

Puna su ti usta smijeha,
vidiš, ni gutati više ne možeš.
Pokrit ću te plahtom po glavi,
nama krov ne treba,
a nismo ni mislili štedjeti...
Negdje si sakrio moju cipelu,
misliš, tako ćemo ukorak.
Ja ću sakriti tvoju i praviti se
da si s jednom prehodao samo pola,
mislim, tako ćemo lakše.
Svačija su usta puna tvog imena,
samo moja tebe.
Izbacuju te u jednom dahu,
skupa s prljavim zrakom iz pluća,
a ja te slovkam...
Ti se smiješiš i gledaš me
dok čistim svoje oružje
kojim ću utiskivati mekane metke
u tvoju kožu.

* * *

Grad osvojen na brzinu.

Čiji postaje grad?

Onoga rođenog prije,

onoga začeto pod bombama

ili onoga čiji je plač dočekan novim trubama?

Dijelimo se

na one koji broje rupe u sebi

i na one koji broje rupe u drugima.

Ja se skrivam i od jednih i od drugih.

Samo ti ostavljam posjetnicu u krilu

kao bijes malog, nemoćnog psa.

FRANCE, JE T'AIME

U Francuskoj žive Francuzi.

Netko od tih Francuza uslikao je most
uslikao je crkvu s dva tornja, konja,
i još neke zgrade.

Orleans je ove godine presiv za tvoj ukus.
Nisi spavao,
i pišeš gluposti,
valjda će me razglednica stići prije mora.

Toliko ti toga imam za reći.
Razglednica me nije stigla prije mora.
Željela bih da sam Francuskinja,
ili barem s putovnicom u Orleansu,
ovako sam samo Ivana.

Možda je i to nešto,
jedna ga je spasila.

* * *

Nama treba soba s dvije sobe
za prostor koji vučemo za sobom.
Trebaju nam dva ormara,
za tvoje stvari i za moje stvari.
Jedan krevet na ravnom
da se ne prelijevamo jedno u drugo.
Dva dana u tjednu
da se dvaput tjedno poželimo.
Meni,
još barem dva milimetra u visinu
da mogu predviđati širinu tvog osmjeha
dok ujutro izlaziš iz kupaonice.
Tebi,
zadnja rata za kredit
koja postaje ljubavno pismo
dok čekaš u redu u banci.

RIZIKO

Nad Grčkom, Portugalom, Španjolskom
anticiklona.

Sjever nad Sjevernim Gradom
sav mogući nered meteoroloških prilika
u njegovoj, njihovoj, našoj
sobi.

Treba mi jedna
još neisprobana strategija
dodirivanja da na njegovom tijelu napravim
novi raspored samo mojih zemalja.

Onda moram prehodati sobu.
Stavljajući stopala jedno iza drugog
pažljivo hodati oko kreveta
i namjestiti pete u uglove.

Brbljavim ustima,
punim novih, maznih riječi
stegnuti obruč oko fotelje,
zadnjeg uporišta starih navika
i tada mi ne treba ni zastavica na kući.

Kako zauzeti prostor?
Puštajući njega, njih, nas
u moju pjesmu?

U NAŠEM KREVETU II

A kad bih ti rekla da sve ovo radim iz osвете?
Postoji opasnost da ustanem iz kreveta
i nikada se više ne vratim.

Prije nego zaspeš
pokušat ću isprovocirati još jedan
nekontrolirani drhtaj tijela
koji će te natjerati da se okreneš
i pokriješ me sobom.

Podvajam se
jer nemam dovoljno hrabrosti
staviti te ne kušnju, zamišljam
kako
ustajem iz kreveta u tri ujutro
oblačim se i otvaram vrata
gledaš me u nevjerici, iz sna, možda sanjaš?

Nije,
stvarno odlazim, jesam li poludjela, kuda, sada?

Govorim:

Zar ti stvarno ništa nije jasno?

Danas, kad smo prolazili, kraj one ustanove,
na tabli je pisalo,

“Primate iskrene darove ljubavi”,
neka škola, za invalide valjda, ne znam...

Tako sam se osjetila, znaš, nemam,
fali mi, u ratu, i ničega nemam, sve mi je tamo,
a ako me ti ne voliš dovoljno, što ću?

Jako me uhvatiš, jako, i tako ostajemo do ujutro...

Podvajam se natrag,

Već si zaspao i tako ostajemo do ujutro.

* * *

Ne volim rano, nasilno buđenje.
Volim kada je tiho
pa mogu razmišljati o onome
o čemu nikada neću pisati,
o linoleumu u bakinoj kuhinji.
Ne volim kada me dodiruju
nepoznati ljudi.
Volim dugo šutjeti,
ne volim kada mi je zbog toga neugodno.
Uhvati me panika,
ponekad,
kada se navečer svlačim,
i ugledam svoja gola koljena,
mogla bi biti bilo čija.
Voljela bih da med' njima
stoji violončelo,
da sam djevojka ozbiljna lica,
malena plemenita nosa,
i da moje brige nisu s ovoga svijeta
Tako izgledaju moja koljena.

BOŽIĆNA ČESTITKA

Oni su podigli visok, cigleni zid u dvorištu.
Pored njega su, u dvorištu, parkirali čamac.
More je daleko od našega grada u kojemu
se može kupiti samo smrznuta riba.
Pored čamca su okitili Božićno drvce
raznobojnim svjetlima.
Sve je to tako, pomalo smiješno, ali vrlo pravilno,
kao umorni muškarci na svim željezničkim postajama
u ovom dijelu svijeta, za koje možete biti sigurni
da im nedostaje jedan, ili barem dio prsta na ruci,
a rijetko se sjećaju kako su ga izgubili.
Vjerojatno gradeći zid,
radeći za čamac,
za drvce...

Nikako kiteći ga.

* * *

Brojevi četrdeset dva i trideset sedam
ljupko, nesuvislo stoje jedan pored drugog.

U hodniku su nam pomiješane cipele,
pijano naslonjene jedna na drugu.

Lakoća življenja iziskuje posebna znanja,
kao, na primjer:
držanje pribora,
održavanje prigodnih govora,
atmosfera na razini,
u nekim slučajevima
puštanje ili čak
zatvaranje zmajeva.

Nepremostiv je mali prostor kupaonice.
Kroz prozorčić na stropu vidi se komadić plavog neba.
Ono što je ispod keramičkih pločica, na sreću, ne vidi se.

Netko će dobiti nebo,
netko keramiku,
a hodnik će postati most.

* * *

Ja bih se ubio da se ti sada porežeš!
Upravo tako mi je rekao.
Ma ne mogu vjerovati,
okrenem se, gledam van s prozora,
padne mi na pamet kako ta
riječ dolazi od pro-zora.
Nešto kao zora, ali ne ona prava,
jer i niste baš vani pod vedrim nebom.
Susprežem smijeh,
kako se ljubav nenadano dogodi
jer nisam radila ništa drugo,
nego sjekla mrkvu nekim tupim nožem.
Nikakav strašan pothvat,
a on je to izgovorio tako ozbiljno
i zabrinuto,
moj dragi.

* * *

Drži glavu iznad vode,
iznad vode!
Nemoj prestati disati!

Gutam mutnu jezersku vodu
i znam da nikada neću naučiti plivati.
Oči me peku, nekoliko metara dalje
Cigančići ispiru pjenu šampona
sa sitnih tamnih tijela.
Stubištem je upravo prošao zumbul.
Traumatizirani junak se vraća u život.
Drži glavu iznad vode,
iznad vode!
Osjećam kako negdje gubim svoje sklisko tijelo.
Nemoj prestati disati!
U međuvremenu mi se pojavila na
dlanu jedna nova brazda.
To se lako vidi u njegovu otisku na prozoru kupea,
zadnji vlak uvijek čekam sama,
pa onda radim takve stvari.

Uspinjem se u posljednji vagon,
struk izvinut u čudu, nepridržan pri opasnoj kretnji
(nekada je to bilo kažnjivo!)

Nemoj prestati disati!

RAZGLEDNICA

osjetilo se da jagodice prstiju otiču tek kada sam ih stavila u usta
od vrućine, pomislila sam
nezgrapnost je probila svjetionik mrljom tinte
ležali smo pored mora u tom neljubaznom gradu,
ribe su se hvatale u mreže, mreže u brodice, brodice u luke
mnogo njih, svaki dan
toliko toga nismo učinili, nije više bilo vremena
ni jedno jedino svitanje nije zapamćeno, dočekano,
makar, oči su se crvenile više puta
što da se pretvaram, nisam puno razmišljala o ženi
koju smo tamo sreli s tumorom u visokom stupnju trudnoće
to je bilo nekad
i meni je bilo svašta
i tebi
i još će svašta biti, tko zna, rijetka sam vlasnica tako
bogatog crpilišta ravnodušnosti za kojekakve katastrofe:
podrume, inzulinske injekcije, bonove, sućuti,
dan kada ćemo shvatiti da smisao života
nije u dvoje ili čak u više,
odlazak, ostanak...
ali sada, obuzima me ona ista sporost
koja se vidi na starim fotografijama moje majke, sretne,
a to da nije, odaje samo stanoviti nered u odjeći
dok na betoniranoj plaži mislimo da nam je ljepše
jer smo platili i upijamo zdravo sunce od devet do jedanaest
i sasvim je izvjesno da će dan biti zastrašujuće običan
pa ću se navečer smatrati pravim veteranom
s ljubavlju...

BEZ TEBE

Zašto sam tako vesela?

Svako jutro pojedem tanjur pahuljica

I sorrisi dell mattina (jutarnji osmjesi),

prolazim pored Atlante, american roulet kasina

nekoliko koraka od moje kuće.

Sunčano hodam i zamišljam dvadesete u mojoj haljini i frizuri.

Napušta me strah i briga za tebe,

likove iz serije, moje junake,

Ninu koja se boji malog psa i užasno vrišti,

njega koji se boji velikog i histerično laje.

Prema podnevu sjetim se tebe,

neodređeni osjećaj jeze uvlači se pod jezik.

Nisam svoja kad si tako daleko.

U jedan se vraćam na ručak.

Smišljam kako ću, da mi vrijeme brže prođe,

bar nekoga uloviti na priču

o ljudima koji dvadeset godina nisu krećili stan.

Pitam se hoće li mi se itko smilovati

i kliknuti u ritam moga glasa, da nije tišina,

da mogu lakše zbrisati pod kapke, k tebi.

Ipak, zvono na vratima!

Glas kaže: unutarnje svjetlo,

saznajem:

tako će se zvati reportaža o mojoj slijepoj susjedi.

Neodređeni osjećaj jeze uvlači se pod jezik,

primiče se večer, sjetim se tebe.

Nisam svoja kad si tako daleko.

* * *

Ja nisam smjela znati kamo je otišla.
Kada se navečer vratila mirisala je na zimu
jer je bila zima, oči su joj se smiješile
jer nije bilo vrijeme za nasmijana usta.

Tajna je bila vidovnjakinja.
Danas, kada je o tome pitam, kaže:
Ma nisam vjerovala, sada to znam,
nitko ti neće reći da je mrtav,
ali nije htjela novac, rekla je,
ostavite to, kupite čokoladu,
imate dvoje prekrasne djece, sina i kćer.
Zato sam vjerovala, jer to je istina.

Ja se sjećam čokolade, taj put,
i da je sve oko te tajne završilo dobro i lijepo.
Druga je uzela novac i nije spominjala djecu,
samo je joj je ruka iznad slike kvrcnula
u zglobu.

* * *

Postavili su svoje kamere odmah uz rub ceste.
Ti si izlazila iz grada kao toliko puta do sada.
Tog jutra malo drugačije, s obješenim ocem oko vrata.
Gledam te danas, nakon mnogo godina
na nekom stranom programu, mogla si biti
moja prijateljica, razmišljam o tome
dok izgovaraš:
we are not guilty,
we don't have food,
they kill us,
but we still don't hate.
Dirljivo je kako na neki način imaš taj prozor u svijet,
zamišljam kako si učila engleski možda baš
u mojoj školi, i koja je mogla biti lekcija
u kojoj se uče kill, guilty, hate, ili je to bilo
iz filmova, pa si sada bliža tim ljudima koji
su u sigurnim svjetovima jer su iza kamere.
Kakva čudna pravila u ovom svijetu,
a u istom gradu se vodi rat.
Prebacujem program,
puno me to košta, ali proganja me slika tvog oca
koji se udara šakom pored rupe na džemperu,
tamo negdje gdje dođe srce i kako je nemoćniji od
tebe, djeteta, jer ne može prevesti ni koliko ga boli,
a kada bi mogao, misli, sigurno bi oni iza kamere
došli i barem pritisnuli dlan na to mjesto.
Ovako, postaje jasno koliko je ozbiljna jezična barijera
kada to želi biti.

* * *

Rano je jutro i ja odlazim iz tvog najtoplijeg stana
plavim gradskim autobusom prema nekoj sitnoj obavezi.
Proveli smo predivnu noć bez ijednog drhtaja u bilo kojem smjeru.
Prene me lagano kočenje i truba, vozač maše nekoj gospođi
na cesti, volim misliti da je to njegova žena,
ali ne želim nikakvu priču, to bi značilo da se nešto
mora promijeniti, makar i na bolje, ne želim,
jer sve iza toga bilo bi lošije, a neću kvariti ovo jutro.
Neka ovo bude najvažniji događaj u mom životu.
Ne želim nikakvu priču, samo da ostanem u tom trenutku u danu.
Voljela bih da smo to mi, ti i ja, da se tako slučajno sretnemo
negdje vani, na cesti, kakvo bi to iznenađenje bilo!
Ali opet, bolje ovako, neka to bude najvažniji događaj u danu
i sigurna sam, dan će biti savršen.

* * *

Sunce je bjesomučno letjelo po nebu,
tih je dana zaboravilo i istok i zapad.
Ja sam ustima pokušavala uhvatiti
i divlje i prelomljene i trake i zrake
da ti ih pljunem u lice,
a njemu pokažem put koji je zaboravilo.
Poželjela sam sresti jednog gluhoslijepog
da mu po vlažnim dlanovima crtam slova,
da se naučim rukovati nadlakticom
onog amputirane ruke.

* * *

Nisam vješta u traženju stvari pogledom.
Nenavikla, prelazim brzo preko svih šara i izbočina.

Godovi na tvojim dlanovima
među kojima sjede moji obrazi
sutra će biti nešto čemu će se moje prijateljice smijati.

Zagledat će me prema suncu
pokušavajući ih prebrojati.

A navečer, umorna od te igre,
usne kad usniju
transplantirani dah
godove kad godinama
dodam,
nevješta, nenavikla,
trčat ću u krug
ocrtavajući jedan vlastiti.

PODSJETI ME

Ne preostaje mi drugo,
nego pisati o noćnom zraku.

Skidam jaknu u hodniku,
a on ispada iz rukava, džepova...
Onako mirisan, pred Badnje,
najduže ostaje u kosi, na licu,
pa onda brzo trčim do tebe,
da pritisnem obraz na tvoj,
da vidiš kako je hladan,
a ti se svaki put smiješ i braniš
praveći se da to ne voliš.

Ne preostaje mi drugo,
nego pisati o grudi snijega.

Zapravo, pisati o njemu
dok još nije gruda, u rano ujutro,
kad iznenadi, a ja smišljam
kako da ti ga donesem,
a da ga ne pokvarim,
ili njega tebi, ili tebe njemu...

Još mi preostaje nešto napisati
o ljetnom Dunavu i vremenu
kada sam mislila da je sve moguće.

Jer sam imala sedam godina,
i plavu kanticu s ribom
koju sam punila njime i vukla do kuće,
da ga stavim pod pipu,
isperem i tada popijem.

To su stvari koje vrijedi zapamtiti.

* * *

Ponekad me zaskoči
Neki napad na nepce
Oštar okus progonstva
Nastanjen u hotelskoj hrani
Stolici socijalnog zubara
Iskrzanim kutovima
Žutog kartona
Osobe osobine da je
Iz Podunavlja
A to je tako divno mjesto
Sjećanje na neku
Koja je u desetoj godini
U jednom danu
I više puta u sebi
znala izgovoriti:
razmjena zarobljenika
razmjena zarobljenika
razmjena zarobljenika.

* * *

Nježnost se nedvojbeno uvlači među nas.
Oboje držimo bitnim poznavati svijet u određeno doba dana,
progutati uličnu rasvjetu i osjetiti kako pulsira pod kapcima.
Misliti iz dlanova duboko zakopanih među lopatice onog drugog.
Ipak, omeđen barikadama Grad se ponovo ispriječio.
Pada mi napamet: prvi puta kada smo mjerili rupe koracima
za petama su nam stalno bila dva mršava psa.
Jedan sasvim mali, jantarni, paralizirana oka, plašljiv,
drugi sijedi, čiju odvažnost povezujem s izbočenijim rebrima.
Njemu sam nehotice nagazila na šapu, (toliko blizu mi je prišao)
samo je odskočio cvileći i nastavio hodati za mnom,
nije tu bilo više ničeg životinjskog.
Samo glad kao takva, ponizna, mutna, tupa.
Direktna asocijacija, podrumski pas.
Iz džepa sam izvadila pola kroasana i bacila mu.
Tišinu na povratku prekidalo je mućkanje
riječne vode u bocama, suvenira za moju sobu,
proteze pamćenja za izgubljeno djetinjstvo.
Ako se požurimo stignemo večeras prije filma,
dajem sve što imam za tebe pod dekom i nijedno pitanje.
Nježnost se nedvojbeno uvlači među nas.

* * *

Pismo Željki J.

Draga Željka,
odakle ti hrabrosti da pričaš
kako ti je život stao u toj koloni
(a imala si samo pet godina),
kada ja tvrdim da na moj uopće nije utjecala.
Priznaješ kako te proganja ubojica
tvog prijatelja, ali ne bojiš se, kažeš,
uspjet ću u životu jer sam se naučila boriti,
a i pišeš poeziju pa se malo
nasmiješiš...
Živiš na rubu, kao da cijelo vrijeme
do sada nisi bila preko.
Ja te molim da mi ne slamaš srce
svakog osamnaestog dok te snimaju novinari
(na prvom zadatku)
gdje stojiš pored Dunava sva blijeda i ozbiljna
(uvijek s godinom više)
s tim licem za koje bi svi BBC-jevi reporteri
prodali dušu dok su gledali kako sitno
i uplakano obilazi svijet.
Dakle, ja te molim, samo mi ne slamaj srce
pričom o tome kako ti je najveća želja
da jednog dana otvoriš cvjećarnu
u centru grada.

Ivana

* * *

Boli me razmišljati o tvom životu;
rijetki očevi zagrljaji, sretni dani ne naslonjeni na bocu rakije,
batine zbog bicikla, svega.
Uvijek tužna mati na kapiji, a tada je bilo lijepo,
lijepo kao tkanine sa sitnim cvjetovima koje voliš,
koje ti uvijek stoje u pozadini
kada mislim na tebe.
Dok nije došla tvornica,
pa svekar čije te noge čekaju u laboru,
pa brat, pa ja, pa rat.
I na kocu samoća i ta ista mati s kapije samo sada s bolestima.
A ti se vraćaš iz dućana,
u pokretu svog života pristavljaš kavu,
iz dlana ti meko miriši pecivo.
Svi ostali budimo se puno kasnije,
oblačimo,
ponekad tako pomislim na tebe
kao što zapinje najlonska čarapa
i kočim se od ljubavi.

* * *

Što se dogodilo sa ženama iz mog života?
Znam da mi više nitko ne čuva leđa.
Mjesec se iz tridesetog pokušaja stanjio u struku,
polako ostajem sama.

Kada ih posjetim
najviše me rastuže pogledi prekriveni mrenom,
stolnjaci prekriveni mrljama.

Zauzimam njihovo mjesto, trebat će se boriti i uzeti pojačanje.
Punim mjesto u postelji.
Popravi mi kapuljaču, tebi se to čini malo,
ali i to malo ne možeš baš svakome reći.
Popravi i otvaram ti vrata svoje intimnosti.
Ostajem u kutu sobe, mirno ću sjediti i čekati da sve prođe.
Kao u djetinjstvu polizati žljebove napolitanki,
a ostalo sakriti u salvetu.

Okrećem se za svakim svjetlom, ovladavam potrebnim vještinama,
slušam kako trava ratuje pod zemljom,
prolijeva sokove.
Suzdržavam se od života, nekad te tako ne volim.
Na primjer, na primjer,
kada bjesni oluja, zrak vrišti u sobu lupom prozora,
a ja zamišljam da me nađu utopljenu i plačem, plačem,
a ti samo zatvoriš prozor i misliš da si bog.

Okrećem se za svakim svjetlom.
Mogu li više strepiti nad životom?

* * *

Imamo široki krevet.
Iz sigurne udaljenosti preko jastuka
nišanimo se uzdasima kao dva neprijateljska vojnika
spremna na sve samo da zadrže položaj.
Stavljam ti ruku na usta i uspavan si
mojim mirisom koji upisujem u povijest svojih kreveta.
Povijest našega života kao povijest naših kreveta.
Došla sam na svijet u nezgodnom trenutku obiteljske selidbe,
prva stenjanja stizala su iz dvije spojene fotelje,
Princeza iz fotelje, tako me je nazvao tata, dakle odmah sam imala
Svoje Kraljevstvo na koje sam mislila uvijek
kada je došao pod, pod, pod,
hotel pa dom, zato, ostavi mi puno mjesta,
inače ću pustiti svoje zlatne škorpione pod plahu.
Nemoj ni pomišljati da bi me pokrio,
neka uvijek bude toplo, pusti me da odlazim pa da se vraćam,
neka mislim da je malo više moj nego naš.
Prije nego potonem, posljednji uzdisaj kopna pokazuje se kao
bijela posteljina s narančastim cvjetovima i
jedan Garfield na uzglavlju;
sigurno će biti najživlja slika pred moj osobni kraj.

Ivana Bodrožić

Rođena 1982. godine u Vukovaru. Diplomirala je filozofiju i kroatistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Zbirku poezije *Prvi korak u tamu* objavila 2005. godine za koju je nagrađena na Goranovom proljeću nagradom Goran za mlade pjesnike. Za istu zbirku dobiva nagradu Matice Hrvatske, Kvirin, za najboljeg pjesnika do 35 godina. Poeziju je objavljivala u raznim književnim časopisima (Vijenac, Quorum, Poezija) te bila uvrštena u antologiju suvremene hrvatske poezije *Utjeha kaosa* Miroslava Mićanovića, kao najmlađa autorica. Pjesme su joj prevedene na razne europske jezike, te cjeloviti prijevod zbirke na španjolskom jeziku (*Primer paso a la oscuridad*, 2011., Tenerife). Roman *Hotel Zagorje* izlazi 2010. godine u izdavačkoj kući Profil za koji je nagrađena nagradama Josip i Ivan Kozarac (Povelja uspješnosti); Kočićevo pero, Banjaluka – Beograd (za vanredne uspehe u savremenoj književnosti); Kiklop – za najbolje prozno djelo u 2010. godini. Roman se trenutno prevodi na njemački, francuski i makedonski jezik. U planu je ekranizacija istoimenog romana, a scenarij je u procesu nastanka. Na njemu, kao koscenaristica, surađuje s bosansko-hercegovačkom redateljicom i scenaristicom Jasmilom Žbanić.

Objavila: *Prvi korak u tamu* (poezija, 2005); *Hotel Zagorje* (roman, 2010); *Prijelaz za divlje životinje* (poezija, 2012); *Za što sam se spremna potući* (kolumne, 2013); *100% pamuk* (priče, 2014).

Biblioteka Online

knjiga 50

Ivana Bodrožić

PRVI KORAK U TAMU

© 2008 Ivana Bodrožić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2008, 2015

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Aleksandra David

Urednici

Krešimir Pintarić
Dario Grgić

Fotografija

© Shock / Fotolia.com

ISBN 978-953-6924-85-1 (HTML)

ISBN 978-953-345-318-7 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-319-4 (PDF)

ISBN 978-953-345-320-0 (MOBI)

Prvo izdanje

SKUD Ivan Goran Kovačić, Zagreb, 2005.

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu

Grada Zagreba i Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

